

RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

Badany obszar: Respektowanie w szkole norm społecznych, poczucie bezpieczeństwa w szkole (wymaganie 1.4).

Raport z ewaluacji przygotowała: Justyna Łapińska

Rok szkolny 2010/2011

SPIS TREŚCI

I.	Plan ewaluacji	3
II.	Analiza i interpretacja wyników	9
	1. Koncepcja badawcza – model metodologiczny	9
	2. Analiza wypowiedzi rodziców (ankieta)	11
	3. Analiza wypowiedzi uczniów (ankieta)	13
	4. Analiza wypowiedzi nauczycieli (ankieta).....	18
	5. Analiza wypowiedzi pracowników obsługi (wywiad)	21
	6. Funkcjonujące działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa (obserwacja) ...	22
	7. Podsumowanie, wnioski	23
III.	Zalecenia i wskazówki do pracy	26
IV.	Aneks.....	28
	1. Bibliografia	28
	2. Narzędzia badawcze	29

I. PLAN EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

I. Opis kontekstu lokalnego

Centrum Edukacji Ekonomiczno-Handlowej to szkoła z 60-letnią tradycją nauczania i wychowania, która na stałe wpisała się w sieć szkół w naszym regionie. Nasza szkoła od lat kształci młodzież i dorosłych w zawodach ekonomicznych i pokrewnych (technik handlowiec, technik organizacji reklamy, sprzedawca), tworząc tym samym doskonale zaplecze dla kadr administracyjno-ekonomicznych powiatu.

W CEE-H kształcimy w systemie dziennym i wieczorowym. Do szkoły dziennej w roku szkolnym 2010/2011 uczęszcza 362 uczniów, a do szkoły wieczorowej 36 uczniów. W szkole zatrudnionych jest obecnie 40 pracowników pedagogicznych, oraz 11 niepedagogicznych.

Budynek szkoły mieści się w ścisłym centrum Tarnowskich Gór. Młodzież ucząca się w naszej szkole w znacznej części pochodzi z terenów wiejskich lub spoza centrum miast, skąd dojeżdża pociągami lub autobusami.

Zauważalny jest znaczny poziom wielodzietności rodzin, z których pochodzą nasi uczniowie, a także niepokojący wzrost rodzin niepełnych. Młodzież ucząca się w naszej szkole pochodzi najczęściej z rodzin o przeciętnym statusie ekonomicznym, jednak występują także przypadki uczniów pochodzących z rodzin borykających się z problemem bezrobocia czy długotrwałych problemów finansowych (ok 10-15% uczniów).

II. Wybrany obszar pracy szkoły

W roku szkolnym 2010/2011 dyrektor Centrum Edukacji Ekonomiczno-Handlowej po konsultacjach z gronem pedagogicznym podjął decyzję o przeprowadzeniu ewaluacji wewnętrznej dotyczącej analizy i oceny bezpieczeństwa, oraz panującej atmosfery w szkole, uwzględniając *poziom respektowania norm społecznych przez wszystkich uczestników życia szkoły*.

Wybór powyższego obszaru pracy szkoły uzasadniony został potrzebą opracowania Szkolnego Systemy Bezpieczeństwa, który zawierał będzie informacje o aktualnej sytuacji szkoły w kontekście bezpieczeństwa, procedury postępowania w przypadku zagrożeń i ochrony bezpieczeństwa uczniów, analizę tzw. „czarnych punktów szkoły” czyli miejsc niebezpiecznych, zagrażających bezpieczeństwu uczniów w obrębie szkoły i jej najbliższego otoczenia.

Przewidywane jest także wdrażanie środków zaradczych mających na celu wzrost poziomu bezpieczeństwa u wszystkich podmiotów społeczności szkolnej. Ewaluacja wewnątrz ma również na celu autorefleksję wszystkich uczestników życia szkoły związaną z poprawą panującej w szkole atmosfery, aby nasza placówka była miejscem przyjaznym, bezpiecznym, opartym na wzajemnym szacunku i partnerstwie.

III. Cel ewaluacji wewnętrznej

Nadrzędnym celem ewaluacji wewnętrznej jest diagnoza środowiska szkolnego w odniesieniu do subiektywnego poczucia bezpieczeństwa wszystkich uczestników życia szkoły, a także opracowanie procedur i planów działania mających realne odzwierciedlenie w problematyce szkoły podnoszących poziom bezpieczeństwa, oraz tworzenie przyjaznego klimatu nauki i pracy.

Cele szczegółowe:

1) Uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje:

- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego (monitoring, identyfikatory, zakaz opuszczania terenu szkoły w trakcie trwania zajęć, dyżury nauczycieli na przerwach, prowadzenie rejestru gości, przestrzeganie zasad BHP),
- zwracanie uwagi na przejawy przemocy psychicznej, mobbing rówieśniczy - szybka interwencja,
- przestrzeganie zasad i norm zachowania panujących w szkole,
- informowanie uczniów o zachowaniach akceptowanych i oczekiwanych (zapoznanie z regulaminami, procedurami, planami, programami),
- udostępnianie w.w programów i procedur na stronie internetowej i w bibliotece szkolnej.

2) W szkole diagnozuje się zachowania uczniów. Podejmuje się działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań:

- coroczna diagnoza sytuacji dydaktyczno-wychowawczej uczniów klas pierwszych, przez pedagoga szkolnego i wychowawców (opracowanie wyników, udostępnienie ich wychowawcom i nauczycielom),
- organizowanie pomocy pedagogiczno-psychologicznej (kontakt z instytucjami pomocowymi, działalność pedagoga szkolnego, prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych),
- prowadzenie akcji wzmacniających i promujących pozytywne zachowania uczniów, oraz

eliminowanie zachowań niepożądanych (stosowanie pochwał, wyróżnień, listów do rodziców, nagród rzeczowych, oraz nagan, przestrzeganie obowiązku naprawienia szkody, informowanie instytucji interwencyjnych o nagannych i zagrażających bezpieczeństwu zachowaniach uczniów itp.),

- rozwijanie atrakcyjności zajęć pozalekcyjnych - twórcza organizacja czasu wolnego, szkolenia rady pedagogicznej.

3) Uczniowie prezentują właściwe zachowania.

- prowadzenie corocznej diagnozy środowiskowej uczniów klas I,
- uczniowie wiedzą jak się zachować podczas uroczystości szkolnych, wycieczek, wyjść poza szkołę (działalność wychowawców klas),
- uczniowie przestrzegają zasad BHP i regulaminów szkoły dotyczących bezpieczeństwa,
- uczniowie prezentują społecznie pożądane zachowania (pomoc koleżeńska, wolontariat, aktywność społeczna itp.)

4) W szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń, oraz wzmacnianie właściwych zachowań, ocenia się ich skuteczność oraz modyfikuje w razie potrzeb uwzględniając inicjatywy uczniów.

- przedstawianie wyników diagnozy środowiskowej gronu pedagogicznemu - wspólna analiza, wyciągnięcie wniosków, dyskusja.
- weryfikacja i aktualizacja programów i procedur szkolnych dotyczących bezpieczeństwa, uwzględnienie głosu uczniów, opiniowanie planów pracy, programów i procedur przez samorząd uczniowski,
- realizacja pomysłów uczniów (akcje wolontarystyczne, zajęcia pozalekcyjne, działalność Samorządu Uczniowskiego itp.),
- opiniowanie planów pracy, programów profilaktycznych i wychowawczych szkoły przez rodziców.

Sformułowane pytania kluczowe i szczegółowe:

1. Jaki jest stopień poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów?

- a) czy uczniowie i pracownicy szkoły czują się w niej bezpiecznie?
- b) czy uczniowie i pracownicy szkoły lubią atmosferę w niej panującą?

2. Czy rzeczywistość szkolna potwierdza poczucie bezpieczeństwa?

- a) czy uczniowie doświadczyli przemocy ze strony rówieśników lub nauczycieli?
 - b) czy uczniowie byli świadkami przemocy fizycznej lub psychicznej wobec swoich kolegów, nauczycieli lub pracowników obsługi?
 - c) czy nauczyciele i wychowawcy dostrzegają wzrost zjawiska przemocy w szkole?
 - d) czy rodzice dostrzegają występowanie zjawiska przemocy w szkole?
 - e) czy pedagog szkolny odnotował przypadki przemocy fizycznej i psychicznej wobec uczniów, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych?
3. Jakie działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa w szkole?
- a) czy uczniowie, rodzice i nauczyciele znają działania podejmowane w szkole służące poprawie bezpieczeństwa wszystkim jej podmiotom (czy potrafią je wskazać)?
4. Jaka jest efektywność tych działań i z czego wynika?
- a) uczniowie, rodzice i nauczyciele wskazują najslabiej funkcjonujące obszary zapewniające bezpieczeństwo w szkole,
 - b) wszyscy badani członkowie społeczności szkolnej wskazują poziom efektywności podejmowanych przez szkołę działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa w szkole.
5. Jakie są propozycje zmian i modyfikacji działań już funkcjonujących mających na celu poprawę bezpieczeństwa w szkole?
- a) społeczność szkolna wskazuje propozycje zmian mających na celu poprawę bezpieczeństwa i działania wpływające na poprawę atmosfery panującej w szkole.

IV. Narzędzia badawcze wykorzystane do diagnozy środowiska szkolnego.

Do zdiagnozowania problematyki bezpieczeństwa w szkole wykorzystane zostaną następujące narzędzia badawcze:

- Ankieta skierowana do uczniów, rodziców i nauczycieli.
- Wywiad
- Obserwacja

V. Próba badawcza

Próba badawcza obejmuje:

1. Uczniowie klas II, III i IV (zebrano 88 ankiet).

2. Losowo wybranych respondentów spośród rodziców klas:
 - klasa II A TE - 25 osób (oddano 15 ankiet)
 - klasa II TOR - 18 osób (oddano 10 ankiet)
 - klasa III A TE – 20 osób (oddano 16 ankiet)
 - klasa III C TE – 20 osób (oddano 15 ankiet)
 - klasa IV TH - 15 osób (oddano 8 ankiet)
 - klasa IV A TE – 25 osób (oddano 19 ankiet)
 - klasa IV B TE – 25 osób (oddano 18 ankiet)
3. Wszystkich wychowawców i wybranych nauczycieli w licznie 20
4. Pracowników obsługi a w szczególności woźnego, woźną, panie sprzątaczk.
5. Pedagoga szkolnego.

VI. Zespół ewaluacyjny

mgr Justyna Łapińska - pedagog szkolny

mgr Katarzyna Jałowiecka-Trybel - nauczyciel języka angielskiego

mgr Dobrosława Sewiołek - nauczyciel matematyki

VII. Harmonogram ewaluacji

Przebieg czynności/zadania	Czas wykonania/terminy	Nauczyciele odpowiedzialni
Przygotowanie planu ewaluacji wewnętrznej	Do 15.09. 2010 r	Justyna Łapińska
Przebieg ewaluacji, zbieranie informacji	1.10.2010 r.- 31.01.2011 r	Zespół ewaluacyjny
Analiza informacji, wyciąganie wniosków, pisanie raportu	01.02- 30.05.2011 r.	Zespół ewaluacyjny
Przedstawienie raportu dyrektorowi i radzie pedagogicznej	czerwiec 2011 r.	Zespół ewaluacyjny

VIII. Sposób prezentacji wyników ewaluacji wewnętrznej

Wyniki ewaluacji wewnętrznej zaprezentowane zostaną:

- nauczycielom na Radzie Pedagogicznej
- uczniom podczas godziny do dyspozycji wychowawcy
- rodzicom podczas zebrania z rodzicami

Ponadto raport z ewaluacji opublikowany zostanie na stronie internetowej szkoły, a wersja papierowa będzie ogólnodostępna w bibliotece szkolnej.

II. ANALIZA I INTERPRETACJA WYNIKÓW BADAŃ

1. KONCEPCJA BADANIA – MODEL METODOLOGICZNY

Model metodologiczny ewaluacji wewnętrznej opiera się na sondażu jako metodzie badawczej. Zastosowano technikę ankietową oraz wywiad.

Do szerszego spojrzenia na interesujące badaczy zagadnienie wybrano obserwację, będącą uzupełnieniem powyższej metody.

Metodę sondażu rozumie się jako metodę badań, której podstawową funkcją jest gromadzenie informacji o interesujących badacza problemach w wyniku relacji słownych osób badanych, nazywanych respondentami. Jej cechą charakterystyczną jest „wypytywanie” czy sondowanie opinii. Częścią składową tej metody są zadawane respondentom pytania, a odpowiedzi na nie mogą być pisemne lub ustne. W przypadku odpowiedzi pisemnej przybiera ona formę **ankiety**, a w przypadku odpowiedzi ustnych formę **wywiadu**.

Jest to sposób gromadzenia wiedzy o atrybutach strukturalnych i funkcjonalnych oraz dynamice zjawisk społecznych, opiniach i poglądach wybranych zbiorowości, nasilaniu się i kierunkach rozwoju określonych zjawisk i wszelkich innych zjawisk instytucjonalnie nie zlokalizowanych - posiadających znaczenie wychowawcze, w oparciu o specjalnie wybraną grupę reprezentującą populację generalną, w której badane zjawisko występuje.

Badania sondażowe obejmują wszelkiego typu zjawiska społeczne o znaczeniu istotnym dla wychowania, stany świadomości społecznej, opinii i poglądów określonych zbiorowości, narastania badanych zjawisk, ich tendencji i nasilenia.

Metodę sondażu zaleca się stosować szczególnie wtedy, gdy pragniemy dowiedzieć się o opiniach, przekonaniach respondentów na temat interesujących nas spraw, oraz jak je oceniają, co o nich wiedzą lub chcieliby wiedzieć. Przydatna może okazać się w badaniach postaw, motywów i zainteresowań respondentów czy zasobu posiadanych przez nich wiadomości o badanym zjawisku, procesie, wydarzeniu.

Badania ankietowe polegają na zadawaniu respondentom pytań kwestionariuszowych z prośbą o pisemne odpowiedzi. Pytania zadawane są zazwyczaj pisemnie - za pośrednictwem drukowanego zestawu zwanego kwestionariuszem. Przeprowadzone w ten sposób badania mają na ogół charakter anonimowy. Dzięki anonimowości ankiety wypowiedzi respondentów są bardziej otwarte i szczerze. Nadają się one szczególnie do badań nad zagadnieniami wymagającymi osobistych zwierzeń, spraw drażliwych lub intymnych.

Wywiad jest rozmową badającego z respondentem według opracowanych wcześniej dyspozycji lub w oparciu o specjalny kwestionariusz. Wykorzystywany jest przy poznawaniu układów, charakteru i zależności środowiska wychowawczego, oraz do poznawania problematyki danego środowiska i aspektów wychowania w środowisku społecznym.

Wywiad służy głównie do poznawania faktów, opinii i postaw danej zbiorowości. Dane uzyskane drogą wywiadu pozwalają na analizę układów i zależności między zjawiskami.

Wywiad polega na ustnym zadawaniu respondentowi pytań przez osobę badającą. Pytania są z góry ustalone, jednak nie muszą być zadawane w takim samym brzemieniu i kolejności, jak zaplanowano to w kwestionariuszu wywiadu. Ważne jest również, aby wywiad nie sprowadzał się do zwykłego zadawania pytań i odpowiadania na nie, lecz aby stał się procesem interakcji, czyli wzajemnym oddziaływaniem osoby go prowadzącej i respondenta.

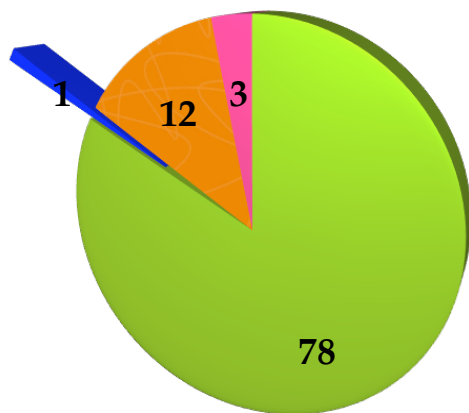
Obserwacja potoczna polega na spostrzeganiu faktów, zjawisk czy zdarzeń, bez podporządkowania ich ściśle określonym celom poznawczym. Obserwacja naukowa w odróżnieniu od potocznej rozumiana jest zawsze jako celowe i planowane spostrzeganie jakiegoś faktu czy zjawiska w sposób systematyczny, a niekiedy także okazjonalny z zastosowaniem różnych środków technicznych. Celowość obserwacji polega na „planowanym i systematycznym postrzeganiu zmysłowym faktów, zdarzeń, procesów, zjawisk, ich gromadzeniu i interpretowaniu.”

2. ANALIZA WYPOWIEDZI RODZICÓW

Badaniu ankietowemu objętych zostało 94 rodziców uczniów z klas II, III i IV.

1. Czy Pana(i) zdaniem dziecko czuje się w szkole bezpiecznie?

● Tak ● Nie ● Nie wiem ● Brak odpowiedzi

Zdecydowana większość ankietowanych rodziców uważa, iż ich dziecko czuje się w szkole bezpiecznie (78 osób).

2. Czy w szkole stosowana jest przemoc fizyczna lub psychiczna wobec Pana(i) dziecka?

Zdaniem 82% badanych wobec ich dzieci nie są stosowane żadne formy przemocy.

Pozostali ankietowani (18%) nie udzielili odpowiedzi na powyższe pytanie. Brak jednoznacznej odpowiedzi może wskazywać na niewiedzę rodziców w powyższym zakresie, co z kolei może sugerować nieprawidłowe relacje rodziców z dziećmi bądź ich trudności komunikacyjne.

3. Proszę wskazać zadania, obszary mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, które najgorzej funkcjonują w szkole, wymagają modyfikacji?

Żaden z rodziców nie wskazał odpowiedzi na powyższe pytanie.

4. Proszę wskazać znane Panu(i) działania funkcjonujące w szkole mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów w szkole.

Rodzice sporadycznie udzielali następujących odpowiedzi:

- identyfikatory,
- monitoring w szkole,
- nauczyciele pełnią dyżury na przerwach,
- obowiązujący w szkole zakaz opuszczania budynku w trakcie trwania zajęć,
- stała obecność portiera przy wejściu do szkoły.

Zalecane zatem staje się przedstawienie rodzicom podejmowanych przez szkołę działań służących poprawie bezpieczeństwa i ochrony dzieci.

5. Proszę wskazać propozycje działań poprawiających bezpieczeństwo w szkole.

Rodzice marginalnie udzielali następujących odpowiedzi:

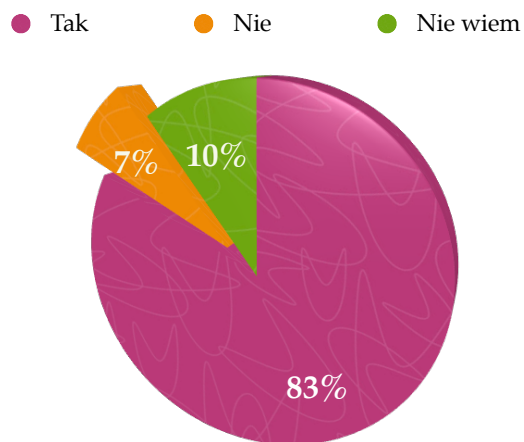
- zaangażowanie uczniów w czasie przerw do dyżurów,
- rozmowy z uczniami motywujące do odpowiednich zachowań, z jednoczesną informacją dla rodziców.

Rodzice niechętnie udzielali odpowiedzi na wszelkie pytania otwarte dotyczące m.in. podania propozycji rozwiązań oraz znajomości działań ochronnych funkcjonujących w szkole.

3. ANALIZA WYPOWIEDZI UCZNIÓW

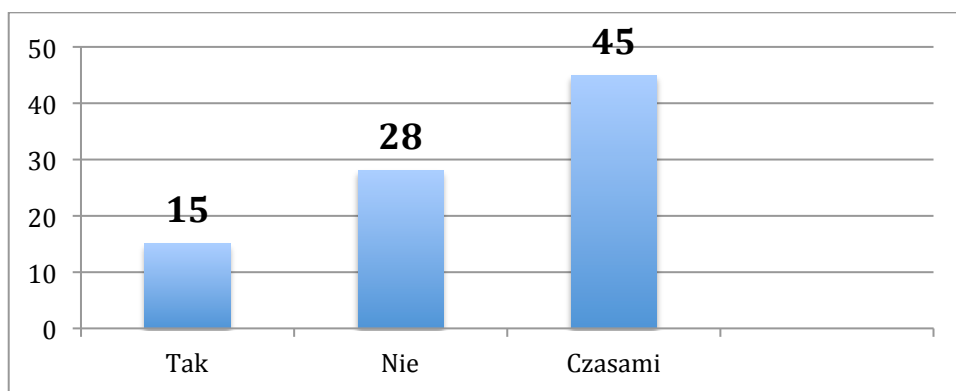
Badaniem ankietowym objętych zostało 88 uczniów z klas II, III, IV

1. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

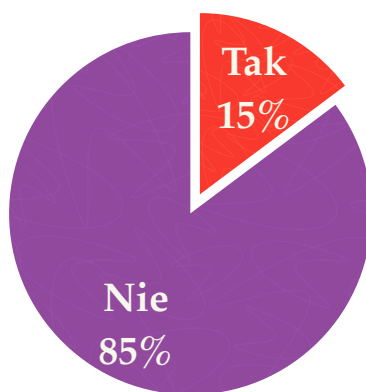
Zdecydowana większość uczniów deklaruje, iż czuje się bezpiecznie w szkole. Odsetek osób niezdecydowanych wynosi 10, a 7% badanych uważa, iż szkoła stanowi dla nich miejsce zagrożenia.

2. Czy lubisz chodzić do szkoły?

Najliczniejszą grupę respondentów stanowili uczniowie, którzy czasami lubią chodzić do szkoły. Zdecydowanie przecząco odpowiedziało 28 osób, uczniów jednoznacznie lubiących chodzić do szkoły było 15.

3. Czy w szkole stosowana jest wobec Ciebie przemoc?

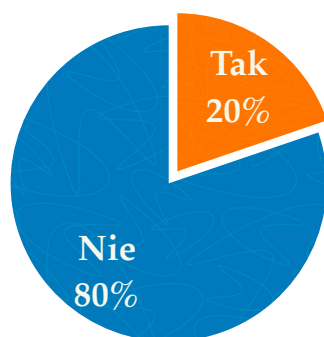

Formy:

- „pranie mózgu” – nauczyciele w formie psychicznej (5 osób)
- rówieśnicy, „dokuczanie” (4 osoby),
- pozostali respondenci nie określili formy, ani sprawcy (4 osoby)

W znacznej większości wobec badanych uczniów nie jest stosowana przemoc (85%). Pozostali respondenci (15%) deklarują, iż doświadczają przemocy ze strony nauczycieli (5 osób, formy przemocy psychicznej), oraz rówieśników (4 osoby, formy przemocy psychicznej). Pozostali respondenci (4 osoby) nie określili formy ani sprawcy.

4. Czy byłeś(aś) świadkiem stosowania przemocy fizycznej lub psychicznej w szkole wobec Twoich rówieśników?

Formy:

- wyzywanie, groźby, dogadywanie (uczeń-uczeń)
- straszenie niską oceną, obrażanie, lęk przed nauczycielem

Uczniowie w większości nie byli świadkami stosowania przemocy wobec ich kolegów (80%). Pozostali (20 % badanych) wskazywali najczęściej na obserwowanie doświadczania przez rówieśników przemocy psychicznej zarówno ze strony innych uczniów, jak i nauczycieli.

5. Co można zrobić, aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa w szkole?

Uczniowie udzielali następujących odpowiedzi. Wskazania usystematyzowane są malejąco.

- już nic,
- zatrudnić profesjonalną ochronę, wprowadzić nadzór Policji,
- wprowadzić rejestr gości znajdujących się na terenie szkoły,
- wprowadzić dodatkowy monitoring,
- założyć kraty w oknach,
- stosować surowsze konsekwentne kary, wyrzucać ze szkoły
- spowodować, aby nauczyciele bardziej interesowali się uczniami,
- zmienić kolor ścian,
- otworzyć palarnię,
- prowadzić akcje informacyjno-edukacyjne przeciwdziałające agresji i przemocy,
- zwiększyć przestrzeń, zmniejszyć ilość uczniów w klasach.

6. Podaj znane Ci metody i działania prowadzone przez szkołę w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów?

Młodzież wskazywała na:

- monitoring,
- wprowadzenie identyfikatorów,
- zakaz wychodzenia ze szkoły (zamknięcie drzwi wejściowych)
- nie wiem,
- dyżury nauczycieli na korytarzach
- czujniki dymu w WC
- stosowane kary, nagany
- akcje organizowane przez p. Pedagog,
- szkoła nie prowadzi żadnych działań,
- rozmowy na godzinach wychowawczych,
- spotkania z Policjantem,
- w szkole są same zakazy

7. Proszę wymienić szczególnie negatywne zachowania w sferze bezpieczeństwa oraz kultury osobistej obserwowane w szkole.

Odpowiedzi podawane są od najczęściej pojawiających się.

- nie wiem,
- obrażanie, obgadywanie, wyzywanie,
- przeklinanie,
- palenie papierosów,
- wulgaryzmy wobec p. Woźnego,
- groźby,
- nieodpowiedni strój,
- niszczenie klas
- bieganie po schodach
- dotykanie miejsc intymnych.

8. Które miejsca w szkole lub jej najbliższym otoczeniu są Twoim zdaniem najbardziej niebezpieczne?

Uczniowie najczęściej wskazywali na:

- nie ma takich miejsc,
- nie wiem,
- toaleta,
- przejście pieszych pod szkołą,
- piwnica,
- boisko,
- parter,
- schody
- krzaki, TCK
- sala gimnastyczna

9. Z kim najczęściej rozmawiasz, gdy masz kłopot, do kogo zwracasz się o pomoc?

Uczniowie wskazywali na:

- z przyjaciółmi
- z rodzicami
- z nikim
- nie mam problemów
- nauczyciela
- pedagoga szkolnego
- dyrektora szkoły

4. ANALIZA WYPOWIEDZI NAUCZYCIELI

Badaniu ankietowemu objętych zostało 12 nauczycieli.

1. Jakie działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa w naszej szkole?

- dyżury nauczycieli na korytarzach,
- identyfikatory,
- monitoring,
- zamknięcie drzwi wejściowych,
- szkolenia dla Rady Pedagogicznej,
- kontrola absencji uczniów,
- rozmowy z rodzicami,
- próbna ewakuacja przeciwpożarowa,
- system oceniania zachowania – środki nadzwyczajne np. nagany.

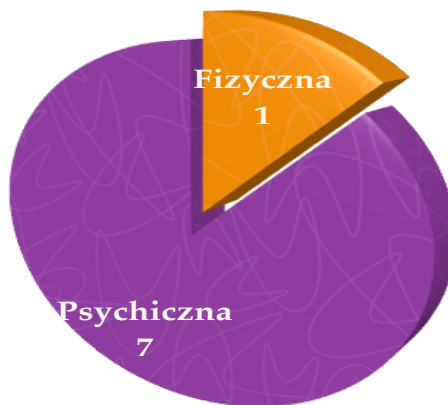
Nauczyciele wskazali większość funkcjonujących w szkole działań mających na celu ochronę uczniów i wzrost ich poczucia bezpieczeństwa. Do podanych odpowiedzi można by ponadto dopisać: kontrola techniczna sali i sprzętów, realizacja tematów profilaktycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy, zajęcia edukacyjno-informacyjne prowadzone przez pedagoga szkolnego, policjanta i innych specjalistów.

2. Które z wymienionych przez Ciebie działań funkcjonują najslabiej, wymagają modyfikacji. Podaj przykłady rozwiązań.

- wszystkie działania wykonywane są sumiennie i rzetelnie
- dyżury nauczycielskie – nie wszyscy nauczyciele realizują obowiązek dyżurowania kontrola dyżurujących. Nie wszyscy dyżurujący nauczyciele bezpośrednio reagują na łamanie procedur i regulaminów przez uczniów np. opuszczanie terenu szkoły, uczniowie nie noszą identyfikatorów na przerwach,
- identyfikatory – częstsze sprawdzanie i zapisywanie uwag w dzienniku, „noszenie ich niczemu nie służy”,
- konsekwentne reagowanie na każdy przejaw arogancji,

- otwarte drzwi wejściowe w trakcie trwania lekcji,
- ucieczki uczniów na przerwach - zamknięcie drzwi do gimnazjum
- brak rejestru i weryfikacji osób postronnych na terenie szkoły

3. Które z wymienionych form przemocy występują w szkole częściej. Wymień objawy.

Przemoc fizyczna: bicie

Przemoc psychiczna: agresja słowna, wyśmiewanie, komentowanie

Zdaniem nauczycieli w szkole częściej występują formy przemocy psychicznej stosowanej zarówno w relacji nauczyciel-uczeń, uczeń-nauczyciel, jak i uczeń-uczeń

4. Wskaż proszę sposoby zapobiegania powyższym objawom.

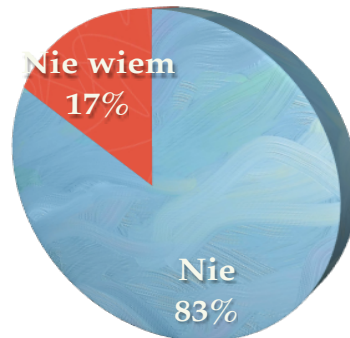
Przemoc fizyczna:

- dyżury nauczycielskie na korytarzach

Przemoc psychiczna:

- pogadanki na godzinach wychowawczych,
- indywidualne rozmowy,
- rozmowy z uczniem w obecności dyrektora, pedagoga, rodziców,
- zwracanie uwagi,
- obniżanie zachowania,
- uświadamianie skutków postępowania.

5. Czy wobec Ciebie stosowana jest przemoc. Podaj formę.

Formy:

- brak reakcji na polecenia nauczyciela
- uczniowie prowokują, celowo „wytrącają z równowagi”
- brak odpowiedzi „tak”

Nauczyciele w większości odpowiedzieli, iż nie doświadczyli żadnej z form przemocy ze strony uczniów. Jednak 15% badanych nie wie czy negatywne zachowanie którego doświadczyli ze strony uczniów można zakwalifikować do przemocy.

6. Proszę wymienić szczególnie negatywne zachowania uczniów, które wymagają modyfikacji w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej.

Nauczyciele wskazywali na:

- wulgaryzmy, agresja słowna
- palenie papierosów
- lekceważenie i oszukiwanie nauczycieli
- wychodzenie ze szkoły na przerwach
- „skracanie dystansu” – nieużywana forma Pan/Pani Profesor (propozycja stosowania takich form na tablicy ogłoszeń)
- aroganckie i prowokacyjne zachowanie uczniów

5. WYWIAD Z PRACOWNIKAMI OBSŁUGI

Pracownicy obsługi: panie sprzątaczkę, woźny zwracają uwagę na następujące aspekty nieprawidłowego zachowania uczniów czy rozwiązań lokalowo-technicznych:

- Brak dbałości uczniów o ład i porządek – uczniowie śmiecą, nie sprzątaję po sobie,
- Stosowanie wulgaryzmów głównie w stosunku do rówieśników, jednak w przypadku gdy woźny nie chce wypuścić uczniów obraźliwe słowa kierowane są również pod jego adresem (dotyczy to zazwyczaj tych samych osób),
- Uczniowie „obściskują” się na korytarzach, zachowują się niestosownie i ostentacyjnie (szkolne pary),
- Grupy tych samych osób notorycznie opuszczają teren szkoły, nie reagują na polecenia nauczycieli czy pracowników obsługi,
- Palenie papierosów przez chłopców (powtarzające się, stałe osoby), zwrócenie uwagi na nieodpowiednie zachowanie gimnazjalistów, którzy pozbawieni są kontroli i opieki,
- W toalecie damskiej palenie papierosów zdarza się rzadziej, wysokie pomieszczenie i znaczna ilość okien powoduje możliwość ukrycia, przewietrzenia pomieszczenia,
- Czujniki dymu w toalecie damskiej nie spełniają swojej roli, w toalecie męskiej nie odnotowano interwencji po włączeniu się czujników (właścicielem czujników jest gimnazjum),
- Zdarzający się brak nauczycieli dyżurujących na korytarzach, głównie na holu przy wejściu do szkoły

Wszyscy badani pracownicy obsługi nie zauważają przejawów przemocy fizycznej, ani psychicznej występującej wśród uczniów.

Pracownicy obsługi nie mają propozycji rozwiązań problemu związanego z opuszczaniem budynku przez uczniów. Połączone szkoły utrudniają weryfikację potrzeb wchodzenia uczniów CEE-H do gimnazjum. Sprawę dodatkowo komplikuje brak współpracy nauczycieli gimnazjum i brak reakcji grona pedagogicznego na nieodpowiednie zachowanie swoich uczniów.

Pracownicy obsługi zgodnie deklarują, iż nieodpowiednie zachowanie uczniów ma zazwyczaj charakter incydentalny, często dotyczy osób sprawiających ogólne problemy wychowawcze. Pracownicy obsługi są zadowoleni ze swojej pracy, uważają, iż w większości uczniowie naszej szkoły potrafią się zachować i nie sprawiają poważniejszych problemów wychowawczych.

6. DZIAŁANIA FUNKCJONUJĄCE W SZKOLE

Poczyniona obserwacja funkcjonujących w szkole działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa wszystkich jej uczestników oraz tworzenia przyjaznego klimatu szkoły wskazuje na:

- Monitoring korytarzy szkoły oraz obejścia wokół niej,
- Wprowadzony od roku szkolnego 2009/2010 obowiązek noszenia identyfikatorów,
- Zakaz opuszczania budynku szkoły w trakcie trwania zajęć oraz przerw śródlekcyjnych,
- Dyżury nauczycielskie na przerwach,
- Zaostrzono procedury zwalniania uczniów z zajęć oraz usprawiedliwiania ich nieobecności,
- Wprowadzony od roku szkolnego 2009/2010 dziennik elektroniczny, za pomocą którego rodzice i uczniowie na bieżąco mogą monitorować stopnie, frekwencje, uwagi, wiadomości i ogłoszenia od nauczycieli,
- Organizowanie próbnej ewakuacji,
- Modernizacja pomieszczeń i korytarzy mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu nauki i pracy,
- Coroczna diagnoza środowiska szkolnego w kwestii sytuacji wychowawczej, bytowej i edukacyjnej,
- Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych,
- Organizowanie pomocy koleżeńskiej,
- Zapewnienie opieki pedagogiczno-psychologicznej uczniom i ich rodzinom,
- Dostosowywanie wymagań edukacyjnych wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Zapewnienie wsparcia pedagogiczno –psychologicznego nauczycielom, organizowanie konferencji, szkoleń, warsztatów, indywidualnych porad,
- Organizowanie wycieczek edukacyjno-integracyjnych,
- Organizowanie konkursów, imprez kulturalnych i rozrywkowych.

7. PODSUMOWANIE, WNIOSKI

Uczniowie naszej szkoły w zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie, potwierdzają to wypowiedzi rodziców. Uczniowie sporadycznie wskazywali na doświadczanie przemocy psychicznej ze strony rówieśników (obgadywanie, wyśmiewanie, izolowanie), oraz ze strony nauczycieli jako tzw. „pranie mózgu”, tworzenie sytuacji stresującej na lekcji. Żaden uczeń nie doświadczył w szkole przemocy fizycznej. Uczniowie poproszeni o podanie propozycji wprowadzenia w szkole nowych działań zwiększających poczucie bezpieczeństwa wskazywali na: stosowanie surowszych kar wobec uczniów nieprzestrzegających zasad i regulaminów, zmiana koloru ścian w szkole, zwiększenie przestrzeni w klasach. Młodzież trafnie wskazywała na działania już funkcjonujące. Działania te w większości uczniowie dostrzegają i rozumieją zasadność ich wprowadzenia. Wśród szczególnie negatywnych zachowań uczniów w sferze bezpieczeństwa oraz kultury osobistej młodzież wymienia: obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, przeklinanie, dotykanie miejsc intymnych, groźby, palenie papierosów, wulgaryzmy wobec p. Woźnego, nieodpowiedni strój, niszczenie klas, bieganie po schodach. Do listy tzw. „czarnych punktów szkoły” – miejsc szczególnie niebezpiecznych wymieniali: toaleta, przejście dla pieszych przed szkołą, piwnica, boisko, parter, schody, krzaki, obejście TCK, sala gimnastyczna. W sytuacjach trudnych uczniowie najczęściej rozmawiają z: przyjaciółmi, rodzicami, znaczna część badanych o swoich problemach nie rozmawia z nikim. Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny czy dyrektor wskazywani byli sporadycznie jako osoby do których uczniowie zgłaszają się ze swoimi problemami.

Analiza wypowiedzi rodziców wskazuje, iż nie zgłaszali oni faktu doświadczania przez ich dzieci przemocy w szkole. Ankietowani rodzice niechętnie wypowiadali się na większość pytań otwartych. Nie wskazali obszarów szkoły w kwestii bezpieczeństwa, które funkcjonują najgorzej, wymagają modyfikacji. Rodzice trafnie, jednak w niepełnym zakresie, wymieniają działania podejmowane przez szkołę w celu zapewnienia bezpieczeństwa w szkole. Należy zatem przedstawić i omówić rodzicom pełen zakres podejmowanych przez szkołę działań. Wśród propozycji działań poprawiających bezpieczeństwo rodzice wymieniają: zaangażowanie uczniów w czasie przerw do dyżurów, oraz rozmowy z uczniami

motywujące do odpowiednich zachowań z jednoczesną informacją o nieodpowiednim zachowaniu dla rodziców.

Analiza wypowiedzi nauczycieli wskazuje, iż znają oni dobrze działania służące zapewnieniu bezpieczeństwa w szkole. Wśród propozycji działań wymagających modyfikacji nauczyciele podają: poprawę frekwencji osób dyżurujących, niski stopień efektywności noszenia identyfikatorów – brak weryfikacji ich noszenia demotywuje uczniów. Ponadto nauczyciele wskazują na konsekwentne reagowanie na każdy przejaw arogancji, oraz zwracają uwagę na „ucieczki” uczniów przez gimnazjum. Jako słabo funkcjonujące uregulowanie wskazują także na brak rejestru osób postronnych na terenie szkoły. Badani nauczyciele zapytani o rodzaje występowania przemocy w szkole prawie jednoznacznie wskazują na przemoc psychiczną czyli: agresję słowną, wyśmiewanie, komentowanie zachowania nauczyciela. Nauczyciele poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczącego doświadczania różnych form przemocy ze strony uczniów w 83% wskazują iż jej nie doświadczają, pozostali udzielili odpowiedzi „nie wiem”. Odpowiedź ta wynika z niewiedzy czy negatywne zachowanie uczniów tj. prowokowanie, celowe „wytrącanie z równowagi” kwalifikuje się do przemocy. Do szczególnie negatywnych zachowań uczniów, które wymagają modyfikacji nauczyciele zaliczają: wulgaryzmy, agresję słowną, palenie papierosów, lekceważenie i oszukiwanie nauczycieli, opuszczanie terenu szkoły oraz skracanie dystansu z nauczycielem – nieużywanie formy Pan/Pani Profesor.

Pracownicy obsługi wskazywali na incydentalne niewłaściwe zachowania uczniów, zgodnie jednak deklarują iż uczniowie nie stwarzają problemów wychowawczych, nie odnoszą się niestosownie do pracowników obsługi, odznaczają się wysokim poziomem kultury. Problemy z zachowaniem mają najczęściej uczniowie znani gronu pedagogicznemu, wobec których podejmowanych jest szereg oddziaływań wychowawczych. Pracownicy obsługi lubią swoją pracę i kontakt z młodzieżą naszej szkoły.

Reasumując i odpowiadając na pytania kluczowe szczegółowe.

Uczniowie i pracownicy szkoły czują się w niej bezpiecznie, w większości lubią atmosferę w niej panującą. Uczniowie marginalnie doświadczali przemocy ze strony rówieśników i nauczycieli – zazwyczaj w formie przemocy psychicznej (izolowania, obgadywania, komentowania wyglądu

czy zachowania). Spośród badanych uczniów 20% była świadkami doznawania przemocy ze strony swoich rówieśników. Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny nie odnotowali wzrostu zjawiska przemocy w szkole. Rodzice również nie zgłaszają problemów związanych ze złym traktowaniem dzieci na terenie szkoły. Uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły znają działania podejmowane przez szkołę służące poprawie bezpieczeństwa, wyczerpująco (z wyjątkiem rodziców) potrafią je wskazać. Uczniowie i nauczyciele wskazują na najslabiej funkcjonujące obszary zapewniające bezpieczeństwo w szkole, rodzice nie dokonali powyższego wskazania. Wszyscy członkowie społeczności szkolnej wskazują poziom efektywności podejmowanych przez szkołę działań związanych z bezpieczeństwem. Cała społeczność szkolna podaje propozycje zmian mających na celu poprawę bezpieczeństwa i działania wpływające na poprawę atmosfery panującej w szkole.

III. ZALECENIA I WSKAZÓWKI DO PRACY

DLA UCZNIÓW

1. Podczas Godziny do Dyspozycji Wychowawcy zapoznać uczniów z wynikami raportu i Szkolnym Systemem Bezpieczeństwa.
Wykonują: nauczyciele wychowawcy klas do 30 września 2011 roku
2. Przypomnieć obowiązujące kryteria ocen z zachowania.
Wykonują: nauczyciele wychowawcy klas do 30 września 2011 roku
3. Kontrolować i egzekwować pożądane zachowania wśród uczniów.

DLA RODZICÓW

1. Podczas spotkania z rodzicami omówić raport z ewaluacji i Szkolny System Bezpieczeństwa
2. Umieścić SSB i Raport na stronie internetowej szkoły, w bibliotece szkolnej.
Wykonują: opiekun strony internetowej
3. Zachęcać rodziców do współpracy ze szkołą i pracy na jej rzecz – informowanie o łamaniu norm społecznych, poczuciu zagrożenia wśród uczniów, przekazywanie propozycji do działań, rozmów, akcji charytatywnych.
Wykonują: wychowawcy klas, pedagog szkolny.

DLA NAUCZYCIELI

1. Podczas konferencji zapoznać nauczycieli z wynikami raportu i SSB
Wykonują: nauczyciele – zespół ewaluacyjny – do końca roku szkolnego 2010/2011.
2. Wzmocnić częstotliwość odwoływania się w praktyce do SSB poprzez:
 - a) Codzienną kontrolę identyfikatorów na lekcjach i przerwach. Wychowawcy zakładają w dzienniku listę do odnotowywania braku identyfikatora,
 - b) Realizację dyżurów na przerwach – zwracanie uwagi na łamanie regulaminów i nieodpowiednie zachowanie uczniów. Każdorazowe wykroczenie należy odnotować w dzienniku,
 - c) Na bieżąco informować rodziców o łamanym regulaminach przez ich dzieci, zachęcać do współpracy ze szkołą w celu modyfikacji i pozytywnego modelowania właściwych postaw i zachowań,

- d) Respektować opracowane procedury i regulaminy,
- e) Każdorazowo informować wychowawców o nieodpowiednich zachowaniach uczniów – potwierdzić zapisem w dzienniku,
- f) Swoim zachowaniem i postawą tworzyć przyjazny i życzliwy uczniom klimat szkoły, uczniów traktować podmiotowo,
- g) Reagować na doznawanie krzywdy przez uczniów, w razie konieczności informować instytucje interwencyjne,
- h) Promować hasła związane z przyjazną i bezpieczną szkołą,
- i) Informować uczniów gdzie mogą uzyskać specjalistyczną pomoc.

DLA DYREKTORA SZKOŁY

1. Kontrola wykonywania zaleceń zgodnie z ustalonymi terminami.
2. Obserwacja realizacji zaleceń w ciągu całego roku szkolnego – opracowanie wniosków i zapoznanie z nimi na koniec roku Radę Pedagogiczną.

DLA PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI I OBSŁUGI SZKOŁY

1. Zapoznać z raportem z ewaluacji i SSB
2. Regularnie prowadzić rejestr gości wchodzących na teren szkoły.
Wykonuje: woźny
3. Wraz z nauczycielami dyżurującymi (hol przy wejściu do szkoły) kontrolować osoby wchodzące i opuszczające teren szkoły.
Wykonują: nauczyciele dyżurujący, woźny
4. Zamykać drzwi wejściowe podczas trwania lekcji i przerw.
Wykonuje: woźny
5. Swoją postawą i życzliwością tworzyć przyjazny klimat szkoły.
Wykonują: wszyscy pracownicy szkoły.

IV. ANEKS

1. BIBLIOGRAFIA

- 1) Kaleta Jarosław, Mizera-Skrzyńska Ewa: Poradnik dla nauczycieli – zasady postępowania z dziećmi i młodzieżą. Katowice 2005
- 2) Łobocki Mieczysław: Metody i techniki badań pedagogicznych. Kraków 2000
- 3) Red. Mazurkiewicz Grzegorz: Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym. AUTONOMIA. Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2010
- 4) Red. Mazurkiewicz Grzegorz: Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym. ODPOWIEDZIALNOŚĆ. Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2010
- 5) Pilch Tadeusz: Zasady badań pedagogicznych. Warszawa 1998
- 6) Stróżyński Klemens: Prowadzenie ewaluacji w ramach nadzoru pedagogicznego. Poradnik dyrektora szkoły. Wolters Kluwer Polska. Warszawa 2010
- 7) Materiały ze szkolenia. Ewaluacja różnych obszarów pracy szkoły. EKOTUR Instytut Kształcenia (szkolenia 3.02.2010 r. Robert Ludwiniak, Tarnowskie Góry)

2. NARZĘDZIA BADAWCZE

1) Ankieta dla uczniów

Drodzy Uczniowie.

W ramach trwającego na poziomie krajowym procesu ewaluacji i diagnozy polskich szkół zwracamy się do Was z prośbą o odpowiedzenie na pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa w naszej szkole. Uzyskane informacje posłużą weryfikacji działań funkcjonujących w szkole, oraz ich modyfikacji, aby zapewnić optymalny poziom poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom społeczności szkolnej. Prosimy o udzielanie rzeczowych odpowiedzi.

1. Czy czujesz się w szkole bezpiecznie?

TAK NIE NIE WIEM

2. Czy lubisz chodzić do szkoły?

TAK NIE CZASAMI

3. Czy w szkole stosowana jest wobec Ciebie przemoc fizyczna lub psychiczna?

NIE TAK (przez kogo, podaj formę)

.....

4. Czy byłeś świadkiem stosowanie przemocy fizycznej lub psychicznej w szkole wobec Twoich rówieśników?

NIE TAK (przez kogo, podaj formę).....

.....

5. Co można zrobić, aby zwiększyć poziom poczucia bezpieczeństwa w szkole?

.....

6. Podaj znane Ci metody i działania prowadzone przez szkołę w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów?

.....

7. Proszę wymienić szczególnie negatywne zachowanie uczniów w sferze bezpieczeństwa oraz kultury osobistej.

.....

8. Które miejsca w szkole lub jej najbliższym otoczeniu są Twoim zdaniem najbardziej niebezpieczne?

.....

9. Z kim najczęściej rozmawiasz, gdy masz kłopoty, do kogo zwracasz się o pomoc?

.....

Dziękujemy.

2) Ankieta dla rodziców

Szanowni Państwo.

W ramach trwającego na poziomie krajowym procesu ewaluacji i diagnozy polskich szkół zwracamy się do Państwa z prośbą o odpowiedzenie na pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa Państwa dzieci w szkole.

1. Czy Pana(i) zdaniem dziecko czuje się w szkole bezpiecznie?

NIE TAK NIE WIEM

2. Czy w szkole stosowane jest przemoc fizyczna lub psychiczna wobec Pana(i) dziecka?

a) przemoc fizyczna NIE TAK (jaka forma, przez kogo?)

.....

b) przemoc psychiczna NIE TAK (jaka forma, przez kogo?)

.....

3. Proszę wskazać zadania, obszary mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniom, które najgorzej funkcjonują w szkole, wymagają modyfikacji.

.....

.....

4. Proszę wskazać znane Panu(i) działania funkcjonujące w szkole mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów w szkole.

.....

.....

5. Proszę wskazać propozycję działań poprawiających bezpieczeństwo w szkole.

.....

.....

Dziękujemy.

3) Ankieta dla nauczycieli

Szanowni Państwo.

W ramach trwającego na poziomie krajowym i wewnątrzszkolnym procesu ewaluacji i diagnozy polskich szkół zwracamy się do Państwa z prośbą o odpowiedzenie na pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa Państwa, oraz propozycji poprawy jakości pracy i nauki w zakresie bezpieczeństwa w naszej szkole.

1. Jakie działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa w naszej szkole. Wymień proszę wszystkie Ci znane.

.....
.....

2. Które z wymienionych przez Ciebie działań funkcjonują najslabiej, wymagają modyfikacji. Podaj przykłady rozwiązań.

.....
.....

3. Które z wymienionych form przemocy występują w szkole częściej? Wymień objawy.

a) przemoc fizyczna
przemoc psychiczna

4. Wskaż proszę sposoby zapobiegania powyższym objawom.

a) p. fizyczna
p. psychiczna

5. Czy wobec Ciebie stosowana jest przemoc. Podaj formę (fizyczna lub psychiczna, przez kogo?)

TAK NIE NIE WIEM

.....

6. Proszę wymienić szczególnie negatywne zachowania uczniów, które wymagają modyfikacji w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej, oraz wpłyną na podniesienie poziomu kultury osobistej uczniów.

.....

Dziękujemy.

4) Kwestionariusz wywiadu

1. Jakie dostrzega Pan(i) szczególnie negatywne zachowania wśród uczniów w kwestii kultury osobistej i zachowania?

.....

2. Czy zauważa Pan(i) formy przemocy fizycznej lub psychicznej wobec uczniów?

.....

3. Czy dostrzega Pan(i) m.in. takie zachowania i postawy wśród uczniów jak: palenie papierosów w toalecie, niszczenie mienia, niestosowne odnoszenie się do pracowników obsługi, kradzieże?

.....

4. Proszę wskazać propozycje rozwiązań mające na celu ograniczanie samowolnego opuszczania terenu szkoły.

.....

5. Proszę ocenić skuteczność prowadzenia rejestru gości.

.....